

UIT VERVLOGEN TIJDEN

De Kapucijnen na het Concordaat van 1801

Algemeen overzicht

Op 15 augustus 1801 werd het concordaat tussen Frankrijk en Rome afgekondigd. De religieuzen waren bitter ontgoocheld: hun kloosters waren ze voorgoed kwijt en recht om te reclameren hadden ze niet, omdat de wereldgeestelijken als vergoeding ontvingen, wat men hoofdzakelijk van kloosters en abdijen had gestolen. Het concordaat bepaalde niets over kloosters. Deze nieuwe toestand scheen dan ook het kloosterleven onmogelijk te maken. Vanuit Rome schreef de generale minister op 17 september 1803 aan de provinciaal, Godfried van Aalst, dat hij zich aan de nieuwe toestand moest aanpassen en zichzelf en zijn gewezen medebroeders beschouwen als eenvoudige wereldgeestelijken, onder het gezag van de plaatselijke bisschop.

De kapucijnen die na de opheffing eerst zoveel mogelijk in burgerhuizen samen woonden maar door de vervolging van de onbeëdigde priesters meer verspreid leefden, zochten elkaar weer op na het afkondigen van het concordaat. In vele Vlaamse steden werden kleine residenties ingericht die echter geleidelijk aan uitstierven. Anderen bleven waar ze waren en leefden van hun pensioen, de inkomsten van hun werk zoals het geven van onderwijs of vergoeding voor geestelijke bedieningen, of van de steun van vrienden en familieleden. Anderen verdienden hun kost door handenarbeid, veelal door een vak dat ze in het klooster beoefenden zoals schoenmaker, tuinier of kok. Na het concordaat werden verschillende paters voorlopig of blijvend aan een kerk verbonden als mislezer, biechtvader, kapelaan of pastoor, anderen bewezen dienst in gevangenissen of gasthuizen. Anderen trokken naar andere landen om daar het religieus leven verder te kunnen zetten. Men ontmoet ze zowat overal in Europa.

Vanuit Brugge waar men, dank zij vrienden en weldoeners, het klooster omzeggens altijd bleef bewonen zou het kapucijnenleven weer ingericht worden in onze streken. (H X 213-325).

Het volgend chronologisch overzicht is gemaakt op het tiende deel van Hildebrand, De Kapucijnen in de Nederlanden en het prinsbisdom Luik. Toen de orde op 1 september 1796 werd opgeheven waren er 401 Kapucijnen in de Vlaamse provincie. In de overlijdenstabellen zijn alleen de overledenen van de Vlaamse provincie vermeldt, uitgaande van Hildebrand VI, De Vlaamse religieuzen.

Chronologisch overzicht

1801

15 augustus 1801

Afkondiging van het concordaat tussen Frankrijk en Rome. Kerk en staat zijn met elkaar verzoend. De Kerk breekt met het oude regime en aanvaardt het goede van de Revolutie. De voorrechten blijven afgeschaft, Kerk en Staat zijn voortaan gescheiden, maar de Staat krijgt controlerecht over de Kerk. De bestaansmiddelen van de geestelijken zijn verzekerd en de eredienst krijgt weer zijn uiterlijk aanzien en oude luister terug. H X 280-281.

De religieuzen zijn bitter ontgoocheld omdat al het onrecht hun aangedaan nu officieel door Rome scheen bekrachtigd en goedgekeurd. Hun kloosters zijn ze voorgoed kwijt; recht om te reclameren hebben ze niet omdat de wereldgeestelijken als vergoeding zouden ontvangen, wat men hoofdzakelijk van kloosters en abdijen had gestolen. H X 299.

2 december 1801

De legaat Caprara verbiedt in het vervolg nog vóór of tegen de eed te schrijven. De beëdigden moeten een formulier van onderwerping aan de H. Stoel ondertekenen. De koenheid van de onbeëdigden wordt geprezen, maar zij mogen de beëdigden niet als schismatieken, kettters of geëxcommuniceerden behandelen. H X 261.

Heel de kwestie van de eed is een tragisch misverstand. Had Rome maar dadelijk een oplossing gegeven, dan zou er geen schisma zijn gekomen. Rome wilde de eed veroordelen maar het decreet kon niet ondertekend noch

verstuurd worden, omdat de Fransen ondertussen Rome waren binnengevallen en de paus hadden gevangen gezet. H X 261.

1802

23 mei 1802

Vanaf 1802 worden per provincie registers van religieuzen aangelegd die recht hebben op een pensioen volgens de wet van 2 maart 1800 en het Arrest van de Consul op 23 mei 1802. Bijna alle religieuzen aanvaardden deze steun. H X 290.

4 augustus 1802

Op Ré wordt Maximus van Merchtem vrijgelaten H X 280.

17 augustus 1802

Maximus van Merchtem komt in zijn geboortedorp toe onder klokkengelui en het afvuren van kanonnetjes. H X 280.

1 oktober 1802

Angelicus van Porto S. Giorgio, procurator generaal schrijft speciaal voor de kapucijnen op de linkeroever van de Rijn dat ze volgens een pauselijke beschikking, als wereldgeestelijken mogen leven, onder het gezag van de bisschop. Ze zijn ontslagen van alles wat ze in de toenmalige omstandigheden bezwaarlijk kunnen onderhouden. H X 300.

Kapucijnen blijven volgens Angelicus religieuzen en hij schrijft voor om onder de wereldlijke kleding nog één of andere herinnering aan het habijt te dragen. Justus van Leuven die

later Trappist wordt droeg steeds een fijne koord om zijn lenden. H X 302.

8 december 1802

De Kapucijnen te Brugge heropenen de kerk en celebreren er plechtig de eerste H. Mis. De maire laat de kerk weer sluiten en pas het volgende jaar werd ze voorgoed geopend. H X 374.

9 december 1802

Te Malmédy worden de gebouwen, tegen een lijfrente, verkocht aan de maire. De kerk wordt nog voor de eredienst gebruikt. H X 244.

1803

Sinds 1803 doen alle priesters de belofte van trouw aan de grondwet. Om vrede en verzoening te bewerken, worden door de bisschoppen beëdigden en onbeëdigden op gelijke voet gesteld en aldus komt er een einde aan het schisma. H X 281.

1 januari 1803

Bertinus van Zeeland wordt professor aan het Groot Seminarie te 's-Heerenberg tot 1805. H X 291.

28 februari 1803

De kardinaal Legaat verleent aan de aartsbischop van Mechelen de macht om kloosterlingen van hun verplichtingen te ontslaan, de gelofte van zuiverheid uitgezonderd. Ze mogen wereldlijke kleding dragen en zich onder het bisschoppelijk gezag stellen. Kerkelijke bedieningen mogen ze aanvaarden, geld bezitten en er over beschikken. H X 300.

13 april 1803

Pius VII schrijft aan de bisschop van Brünn dat de religieuzen een of andere herinnering aan het kloosterleven onder hun kleding kunnen dragen. Hij voegt er aan toe dat zij zich als wereldgeestelijken moeten voordoen zolang ze daar door omstandigheden toe gedwongen worden. H X 302.

15 augustus 1803

Engelmundus van Nispen vertrekt vanuit Antwerpen naar Keulen en verder naar Italië waar hij op 2 december 1803 de pij weer aantrekt. Daar volgt hij een theologische cursus. In 1810 woont hij in het klooster te Jesi. Als ook dit klooster gesloten wordt, keert hij terug naar Antwerpen en komt er aan op 6 juli. In 1813 trekt hij naar Zwitserland, maar kan er als vreemdeling niet aanvaard worden in het klooster te Solothurn. Ontgoocheld keert hij terug en eindigt zijn leven als onderpastoor te Wuustwezel. H X 305.

17 september 1803

De generale minister schrijft aan Godefridus van Aalst dat hij zich aan de nieuwe toestand moet aanpassen. Zichzelf en zijn gewezen medebroeders moeten zich als wereldgeestelijken beschouwen, onder het gezag van de plaatselijke bisschop. Daarmee heeft Godefridus geen jurisdictie meer. H X 301.

Zoals de vorige jaren wordt ook in 1803 en de volgende jaren, met wettig verlof, een Directorium voor de Vlaamse Kapucijnen gedrukt en bidden vele uitgedreven medebroeders het Kapucijnenbrevier. In het Directorium worden op de laatste bladzijden de overleden medebroeders vermeld. H X 303.

1804

Te Menen is Leonardus van Machelen van 1804 tot 1812 leraar aan het Latijns college. H X 291.

Te Brugge woont Augustinus van Tielt in een huisje in de Boeveriestraat en geeft er aan jongelingen les in het Latijn. H X 291.

6 januari 1804

Godefridus deelt aan zijn medebroeders te Tienen en te Meersel mee dat hij als provinciaal is ontslagen. Op 20 januari 1804 eveneens aan de definitor Serafinus van Oostende te Brugge. H X 301.

5 februari 1804

Godefridus stuurt aan kardinaal Caprara een afschrift van de ontvangen beslissing en vraagt of dit wel degelijk de mening van de H. Stoel weergeeft en weer moet Godefridus horen, dat hij en zijn medebroeders zich als wereldgeestelijken moeten gedragen. H X 302.

In zijn laatste brieven aan zijn medebroeders wekt Godefridus iedereen op tot gehoorzaamheid jegens de bisschop en tot liefde en dienstvaardigheid jegens elkaar. Het valt hem hard te moeten denken dat de Kerk de religieuzen totaal in de steek laat en slachtoffert. H X 302.

Juni 1804

Kardinaal Caprara staat het afleggen van de belofte van trouw aan de grondwet toe. Daarmee komt er een einde aan de verdeeldheid over het al of niet mogen afleggen. H X 279.

Een gedeelte van het klooster te Brugge wordt verhuurd om er een lyceum in te vestigen. H X 376.

1804

Na het concordaat leven kapucijnen van een pensioen, geven les, nemen de zorg voor kloosterzusters op zich, worden mislezer, biechtvader, kapelaan of pastoor in een of andere parochie. Waar de kloosterkerk voor de eredienst heropend wordt, verricht een kapucijn er gewoonlijk de dienst. Verschillenden aanvaarden pastoraal werk in kleine plaatsen, waar een gewone pastoor niet voldoende bestaansmiddelen vindt. Bijvoorbeeld te Balk, Grauw-Langendam, Hellendoorn en Steggerda, Kerkhoven onder Lommel, Meerdonk, Voortkapel. Anderen bewijzen dienst als mislezer of aalmoezenier in gevangenissen en gasthuizen. H X 289-295.

1806

Afkondiging van de keizerlijke catechismus. Daarin wordt geleerd dat de gelovigen liefde, eerbied, gehoorzaamheid, trouw gebed en zelfs legerdienst en belastingen verschuldigd zijn aan de regerende vorsten, vooral keizer Napoleon I. Volgens de catechismus had God zelf de keizerrijken geschapen. De keizer was het beeld van God; hem eren en dienen was dus God zelf eren en dienen. H X 283.

Overlijdens 1796 – 1806

Jaar	Overl	Tot
		401
1797	18	383
1798	17	366
1799	19	347
1800	14	333
1801	5	328
1802	19	309
1803	7	302

1804	16	286
1805	17	269
1806	15	254
	147	254

401 - 147 = 254

1807

Tegen de overdrijvingen en theologische vals-heden in de catechismus van Napoleon preken Theodulfus van Vorst te Leuven en Urbanus in zijn geboortestad Gembloers. Zij worden aangehouden. Natalis van Tielen neemt ontslag als pastoor te Weerde, om de tekst niet te moeten volgen. H X 283.

1808

12 juni 1808

Leo van Tienen wordt aangehouden omdat hij in het bezit is van verschillende geschriften tegen de catechismus van Napoleon. Hij komt terecht in de onmenselijke kerker van de Hal-lepoort te Brussel waarin hij hetzelfde jaar overlijdt. H X 284.

1813

Uit 1813 hebben we een betrouwbare lijst van medebroeders die zich in het klooster te Brugge vestigden. Ann IV 108-109.

Uit de Vlaamse provincie

	P	RN	FN	GP	GJ
1	P	Joannes Baptista	Verbruggen	Erembodegem	1740
2	P	Seraphinus	Catry	Oostende	1741
3	P	Hugo	van Coquelaere	Ardoeie	1735
4	P	Raphael	Christiaens	Kortrijk	1729
5	P	Sulpitius	Eggermont	Deerlijk	1750
6	P	Humbertus	de Muynck	Oostwinkel	1751
7	P	Matthaeus	v.d. Walle	Hansbeke	1759
8	B	Stephanus	Lankpaepe	S.-Stevens-Woluwe	1749
9	B	Cornelius	v.d. Cruyce	Asse	1752
10	B	Franciscus	Soetemans	Kersbeke	1757
11	B	Candidus	Verstrynghe	Maldegem	1769

Uit de Custodie van Duinkerke

	P	RN	FN	GP	GJ
12	B	Carolus	Westouter	Hallynck	1765
13	B	Antonius	Belle	Verheyde	1757

Antonius was in 1811 naar Slovakije getrokken waar hij in 1825 overlijdt. H X 375

Vóór het opmaken van deze lijst waren sinds 1802 de volgende medebroeders in het klooster overleden:

1	P	RN	FN	GP	OJ
2	B	Marinus	Vleryck	Kortrijk	1805
3	P	Bavo	Biebuyck	Sint-Baafs-Vijve	1805
4	P	Wenceslaus	de Laney	Lokeren	1806
5	B	Gedeon	Bracke	Kalken	1811
6	P	Fledericus	Strobbe	Sinaai	1811
7	B	Fabianus	Diksmuide	Sonneville	1812
8	P	Arsenius	Nolf	Ieper	1812
9	P	Felix	Byl	Geraardsbergen	1816
10	P	Julianus	Delcambe	Tielt	1824

H X 375

1815

Na de **oprichting van het Koninkrijk der Nederlanden** hoopt men op de mogelijkheid om het kloosterleven te herstellen. H X 378.

Ook Seraphinus van Oostende moet deze hoop hebben gekoesterd. De laatste provinciaal, Godefridus van Aalst en drie definitoren waren overleden: Godefridus in 1812, Illuminatus van Leuven reeds in 1800, Guido van Brussel en Theodulfus van Vorst in 1810. Alleen Seraphinus was nog in leven en hij voerde nog altijd de titel van custos.

Nu de kans bestond om de Orde opnieuw in te richten begreep hij dat deze taak op hem rustte. H X 379.

Eind 1815 of begin 1816 krijgt Seraphinus bezoek van de missionaris Karel Nerincx die hulp en steun komt zoeken voor Amerika. Karel was de broer van de novice Robertus die in 1797 te Everberg werd opgepakt en verbannen. Seraphinus moet met Karel Nerincx gesproken hebben over de eventuele mogelijkheid om de Orde te herstellen. De missionaris reist naar Rome en heeft daar waarschijnlijk op verzoek van Seraphinus de toestand aan de vicaris generaal, Marianus van Alatri, uiteengezet. H X 379.

1816

17 april 1816

Karel Nerinx keert terug uit Rome met een brief waarbij Seraphinus tot Commissaris generaal voor de Vlaamse provincie wordt benoemd. H X 379.

De benoemingsbrief hebben we niet. We mogen veronderstellen dat de gesupprimeerde religieuzen niet konden gedwongen worden om hem als overste te erkennen. Alleen degenen die uit vrije keuze het kloosterleven weer wilden omhelzen konden in hem hun wettige overste vinden. Van de nieuwe commissaris wordt verwacht dat hij novicen zou trachten aan te werven om aldus een nieuw begin te maken. H X 379-380

Overlijdens 1807-1816

Jaar	Overl	Tot
		254
1807	11	243
1808	13	230
1809	8	222
1810	18	204
1811	15	189
1812	10	179
1813	7	172
1814	12	160
1815	12	148
1816	7	141
	113	141

254 – 113 = 141

1817

21 maart 1817

Seraphinus deelt aan de Vicaris generaal mee dat men bij de protestantse koning een aanvraag heeft gedaan om de verschillende Ordes

te mogen herinrichten. Feitelijk kon men niets bekomen. De Regering blijft vijandig tegenover kloosterordes. H X 380

1818

Een decreet van de regering verdeelt de religieuzen in drie groepen: degenen die zieken verplegen, anderen die onderwijs geven en degenen die een beschouwend leven leiden. De Kapucijnen worden bij de laatste categorie ingedeeld. Zij zijn, zoals de andere contemplatieven van geen nut en worden veroordeeld om uit te sterven. Voorlopig mogen de leden wel samen blijven wonen, maar ze mogen geen novicen aanvaarden. H X 380.

1819

Begin 1819 dienen de kapucijnen te Brugge een aanvraag in om in hun klooster een bejaardenhuis in te richten. H X 381.

3 april 1819

De burgemeester en schepenen vragen, op bevel van hogerhand, nadere inlichtingen, samen met de tekst van de voorschriften die men zou onderhouden. H X 381.

4 november 1820

Schoenmaker Willem Thuyns voldoet voor huishuur en landpacht en levert bij de vereffening nog een paar schoenen. H X 377.

15 november 1820

Aan Joseph de Meyer, bleker, die achter de kloostertuin grond had gekocht, verpacht men voor 9 jaar een muur. H X 377.

1822

25 april 1822

Overlijden van Seraphinus. Uit een brief aan de vicaris generaal blijkt dat hij al geruime tijd leed aan een ongeneeslijke kwaal "*circa opus urinandi*". Hij was 81 jaar oud. Tot op zijn sterfbed was hij bekommerd om de herinrichting van de provincie en zocht hij een medebroeder aan wie hij zijn macht als Commissaris kon delegeren. In het klooster woonden samen met hem nog enkele broeders en drie paters. De jongste was Humbertus van Oostwinkel, 71 jaar en die nooit jurisdictie kreeg. De twee anderen, Ignatius van Tielt en Sulpitius van Deerlijk waren zo ellendig gesteld dat ze zelfs hun brevier niet konden bidden. Seraphinus zocht iemand die nog in zijn volle kracht was en iets voelde voor de herinrichting van de orde. Zijn voorkeur gaat naar Benedictus van Testelt, 53 jaar oud die sedert 1817 pastoor is te Aarsele. H X 381.

7 mei 1822

Benedictus schrijft aan de vicaris generaal dat Seraphinus is overleden en hem op zijn sterfbed tot opvolger heeft aangesteld. Meteen vraagt hij bekrachtiging van deze beschikking, vooral, voegt hij erbij, omdat er veel hoop is dat de koning de Orde te Brugge zou laten herinrichten. H X 383.

De beschikkingen echter van Seraphinus worden goedgekeurd en bekrachtigd. Benedictus krijgt dezelfde macht die een provinciaal bezit en wordt de wettige overste van de samenwonende Kapucijnen. Hij wordt belast met het inrichten van een noviciaat en het aanwerven van nieuwe leden, zohaast de omstandigheden het toelaten. H X 383.

20 mei 1822

Het stadsbestuur deelt mee dat van hogerhand de aanvraag om in het klooster een bejaardenhuis in te richten verworpen is. Het opzet was een beetje te doorzichtig om op die manier nieuwe leden aan te werven. H X 381.

Overlijdens 1817-1826

Jaar	Overl	Tot
		141
1817	12	129
1818	7	122
1819	9	113
1820	6	107
1821	6	101
1822	8	93
1823	9	84
1824	3	81
1825	6	75
1826	9	66
	75	66

$$141 - 75 = 66$$

1828

Br. Engelbertus van Nederokkerzeel en Natalis van Tielen komen naar het klooster te Brugge. H X 384.

1829

Gerulfus van Merendree komt naar het klooster te Brugge. H X 384.

1830

Onafhankelijkheid van België. Van nu af kunnen men vrij novicen aanvaarden. H X 384.

Angelus van Mechelen komt naar het klooster te Brugge. H X 384.

1831

Ivo van Ieper komt naar het klooster te Brugge. H X 384.

31 maart 1831

Joannes Evangelista van Aarschot komt naar Brugge wonen. H X 384.

4 oktober 1831

Benedictus van Testelt kleedt als eerste novice Justus van Tielt in. Hij is 30 jaar oud en reeds subdiaken. H X 384.

Inkleding in 1831

Justus Coussens van Tielt ° 1801

1832

7 januari 1832

Te Aarsele overlijdt Benedictus van Testelt, commissaris. H X 384.

15 januari 1832

Men schrijft naar Rome om het generalaat op de hoogte te brengen van het overlijden van de commissaris en de benoeming van een plaatsvervanger te vragen. Met groeiend ongeduld verwacht men antwoord vanuit Rome. Later blijkt dat de brief nooit is aangekomen. H X 385.

8 augustus 1832

Br. Carolus van Westouter, die lange jaren in Italië heeft gewoond, is bereid om naar Rome te reizen en een aantal zaken met de hogere oversten te gaan regelen. Te Brugge wordt na gemeenschappelijk overleg, door Aurelius van Voormezele, pastoor te Mannekensvere, een brief opgesteld. Aurelius begint zijn brief met er aan te herinneren dat Joannes Evangelista en Natalis naar Rome hadden geschreven, zonder antwoord te mogen ontvangen. Hij

vraagt nu aan de generale minister om paters te sturen om te preken en biecht te horen, ook een provinciaal, een gardiaan en een lector. Te Brugge zijn er nu 7 novicen en hij vraagt een wettige delegatie om professies te mogen afnemen. H X 385-386.

6 september 1832

Carolus komt reeds vóór 4 september 1832 te Rome aan. Uit het antwoord van Sigismundus van Ferrara, generale minister, van 6 september 1832 blijkt dat hij onmogelijk paters naar Brugge kan sturen. Joannes Evangelista wordt tot **custos** benoemd en Natalis tot assistent. De custos mag de professies aanvaarden. Zo vlug mogelijk moet men het ordeskleed weer aannemen. Het wordt toegestaan om geld te aanvaarden dat men aan de syndicus moet afgeven. Tenslotte vraagt de generale minister een lijst van kloosters en religieuzen en de naam van het noviciaatklooster. H X 386.

Begin december 1832

Br. Carolus komt terug thuis en wordt met vreugde door zijn medebroeders onthaald. Nu kan men denken aan de heropbloei van de provincie. H X 386-387.

8 december 1832

Joannes Evangelista, de nieuwe Custos kan eindelijk de professie afnemen van Justus van Tielt, die sinds twee maanden zijn noviciaat heeft voltooid. Op deze dag trekt men ook de ordeskleding weer aan. H X 389.

Bij Felix De Pachtere wordt ten gerieve van de novicen een derde uitgave van de *Geestelycke Oeffeninghe* gedrukt. Ook een nieuwe uitgave van *Regel en Testament* met allerlei bijvoegsels. H X 385.

Inkledingen in 1832

Arnoldus Hollevoet van Roksem ° 1808

Vincentius van Thournout van Brugge ° 1812

Exit

Warlop

1833

15 januari 1833

Officiële berichten uit Rome komen voortaan geregeld aan. H X 387.

27 januari 1833

Wijding van Mgr. Boussem tot bisschop van Brugge. Mgr. Corselis brengt een bezoek aan het klooster samen met de bisschoppen van Gent en Doornik. Een mannenklooster was iets nieuws, te meer omdat de kapucijnen 7 weken vroeger het ordeskleed weer hadden aangenomen. H X 390.

Inkledingen in 1833

Isidorus Declercq van Sleidinge ° 1805

Henricus Jansen van Nijkerk (NL) ° 1801

Cornelius Rotsaert van Dudzele ° 1810

Antonius Van den Berghe van Bekegem ° 1810

Anselmus Clarysse van Tielt ° 1803

Livinus Hollevoet van Oudenburg ° 1811

1834

Mgr. Corselis wordt, op voorstel van het Belgisch episcopaat, aangesteld voor het toezicht over alle Zuid-Nederlandse Regulieren. Hij krijgt uitgebreide volmachten zoals een generale minister van de verschillende ordes. Voor de Belgische regulieren vertegenwoordigt hij de paus in persoon, zodat zelfs de Nuntiatuur zich niet met zijn aangelegenheden mag inlaten. H X 349.

1 mei 1834

Het Belgisch parlement stemt een wet waarbij op staatskosten een spoorlijn zal worden aangelegd naar Gent en Oostende over Brugge. H X 413.

Mgr. Corselis heeft bezwaar tegen het samengaan van Brugge en Velp. H X 349.

Inkledingen in 1834

Bernardus Vandendaele van Ronse ° 1797

Judocus Courtecuisse van Doornik ° 1804

Petrus van Oorschot van Hoge-Zwaluwe ° 1810

Bernardinus De Stoop van Ledegem ° 1815

Felix Lauwers van Antwerpen ° 1787

Exit

Louis Ovaert van Heestert ° 1810

Carolus Bauwens van Aalst ° 1812

Jan Baptist Tielemans ° 1812

1835

30 januari 1835

Corselis denkt er aan om te Maaseik een noviciaat te beginnen en Brugge als studiehuis in te richten. Hij wil Philippus van S.-Truiden die te S.-Truiden woont tot novicemeester benoemen. Het bisdom Luik heeft bezwaar tegen de terugkeer van de Kapucijnen te Maaseik, omdat de geestelijkheid ter plaatse er tegen is. H X 350.

9 maart 1835

Mgr. Corselis komt naar het klooster om na te gaan of er geen beletsels zijn voor de professies van Bernardus van Ronse en Judocus van Doornik en onderzoekt, samen met kanunnik Simons, de toestand in het klooster. H X 391.

Corselis maakt een uitvoerig verslag: *Capita inquisitionis habitae in conventu Ordinis*

Fratrum Minorum Capccinorum Brugis. In het klooster wonen 22 religieuzen, 3 paters, 3 geprofeste en 4 ongeprofeste clerici, 5 oudere en 4 jongere geprofeste en 3 ongeprofeste broeders.

1	P. Natalis
2	B. Franciscus
3	P. Augustinus
4	P. Joannes Evangelista
5	B. Ivo
6	B. Carolus
7	B. Joannes
8	B. Angelus
9	P. Joachim
10	B. Engelbertus
11	P. Justus
12	B. Arnoldus
13	B. Vincentius
14	P. Isidorus
15	P. Henricus
16	B. Cornelius
17	B. Antonius
18	P. Anselmus
19	B. Livinus
20	P. Bernardus
21	P. Judocus
22	P. Petrus

1835

April 1835

Als besluit van de visitatie door Mgr. Corselis kondigt hij een reeks voorschriften af.

- Dispensaties en verzachtingen, door de tijdsomstandigheden ingevoerd, dienen zo vlug mogelijk weer afgeschaft.

- Het silentium kan beter onderhouden worden.

- Bij het verlaten van het klooster heeft men altijd wettig verlof nodig en een gezelschap.

- Een broeder wordt het uitgaan verboden, wegens gevaar voor drankmisbruik.

- De aanwezigheid in het nachtofficie en de voorgeschreven meditatie kunnen beter.

- De meditatie 's avonds duurt tot half zeven.

- Sommige oude medebroeders trekken een pensioen; het bewaren of onafhankelijk gebruiken van dit geld kan niet geduld worden. Het moet aan de overste worden afgegeven.

- Corselis eist ook méér toezicht bij het behandelen van geld. Iedere maand moet er over ontvangsten en uitgaven verantwoording worden gegeven.

- Corselis wil absoluut niet dat iemand nog met geld naar de markt of de winkel gaat.

- Men moet trachten een knecht of een boodschapper te hebben. H X 392-393.

1 mei 1835

Corselis vraagt aan Malou, de toekomstige bisschop van Brugge en sedert enkele maanden teruggekeerd uit Rome, om bij de Kapucijnen les te geven in dogmatiek en H. Schrift. H X 422.

18 mei 1835

Joannes Evangelista, 75 jaar oud en steeds bedlegerig, schrijft een brief aan de generale minister met de vraag om Justus van Tielt dezelfde jurisdictie te geven als aan hem. Uitdrukkelijk vraagt hij niet hem custos te benoemen. Justus is dan 34 jaar oud, twee en een half jaar geprofest, pas priester gewijd maar zonder jurisdictie omdat hij zijn studies nog niet voltooid heeft. H X 394.

6 juni 1835

De generale minister antwoordt dat ouderdom en ziekte een voldoende reden zijn om jongere krachten met de zorg voor de Custodie te belasten. Hij dankt Joannes Evangelista voor bewezen diensten en benoemt Justus als custos. H X 394.

Deze oplossing en zijn eigen afzetting had Joannes Evangelista niet verwacht. Zijn bedoeling was de bemoeizieke Natalis onschadelijk te maken en te verkrijgen dat Justus de zorg over alles zou overnemen van zodra hij kwam te sterven. Maar te Rome wist men niet dat Justus nog student was. H X 394.

23 juni 1835

De brief gericht aan Joannes Evangelista, custos van de Belgische Kapucijnen werd gestuurd naar Velp met het verzoek hem aan het goede adres te bezorgen. Via Ieper en Kortrijk komt hij te Brugge toe op 23 juni 1835. H X 395.

29 juni 1835

Corselis belast zijn medevisitator kanunnik Simons de brief uit te voeren en officieel aan de Brugse Kapucijnen mee te delen. Op 30 juni 1835 leest hij aan het ziekbed de brief voor aan Joannes Evangelista, daarna aan alle religieuzen en allen erkennen Justus als Custos. H X 395.

26 augustus 1835

Overlijden van Joannes Evangelista van Aarschot. H X 396.

Tijdens het bestuur van Justus van Tielt zijn er weinig inkledingen. Van Corselis mag men voorlopig geen lekenbroeders meer aanvaarden, men had er genoeg; clerici mogen maar aanvaard worden nadat ze hun humaniora voltooid hebben. In 1835 en 1836 zijn er geen nieuw inkledingen. H X 396.

Mgr. Boussem schenkt een schilderij voor het hoogaltaar dat vroeger bij de dominicanen hing. H X 397.

Op vrijdag voor Palmzondag herneemt men de oude gewoonte om het beeld van O.L.V. van Smarten uit de kapucijnenkerk naar de S. Salvator te brengen om het dan de zondag daarop in plechtige stoet terug te brengen. H X 397.

Malou, hoogleraar benoemd te Leuven, wordt opgevolgd door kanunnik J.J. De Keyser en de onderpastoor op S. Salvator L. de Costere. Zij geven drie jaar les. H X 422.

Corselis voert de jaarlijkse retraite in. H X 397.

Na de retraite en in de maanden daarop geeft Corselis een aantal nieuw verordeningen.

- De lekenbroeders moeten zoveel mogelijk al het werk doen in het klooster en zelden zal men beroep doen op leken.

- Het blijft verboden om zonder verlof en zonder gezelschap uit te gaan.

- In de stad mag men niets eten of drinken.

- Paters die buiten het klooster mis lezen mogen alleen vertrekken, zonder gezelschap en meteen na de misviering terugkeren. H X 397

- Leken moeten zoveel mogelijk uit het klooster wegblijven. Ze worden nooit in de refter toegelaten.

- Om vier uur komen de religieuzen voor een kwartier samen in de refter om er in stilte een kroes bier te drinken.

- Zonder uitdrukkelijk verlof gaan de kloosterlingen nooit op elkaars cel.

- De deuren van de cellen worden gesloten maar de gardiaan heeft een sleutel van elke cel.

- De kelders zijn op slot, alleen de refterier en de portier hebben er een sleutel van. De gardiaan heeft alleen de sleutel van de wijnkelder.

- Alle giften moeten ten goede komen aan de gemeenschap.

- Er wordt aan herinnerd dat men het nodige mocht bedelen, maar niets overtolligs.

- Geldomhalingen, die tot hiertoe regelmatig werden gehouden, worden voortaan verboden en men moet de mensen verzoeken liever "in natura" te geven.

- De priesters krijgen één vrije mis per week waarvoor ze geen vergoeding mogen vragen. H X 398

Overlijdens 1827-1836

Jaar	Overl	Tot
		66
1827	8	58
1828	5	53
1829	8	45
1830	2	43
1831	2	41
1832	4	37
1833	5	32
1834	4	28
1835	3	25
1836	1	24
	42	24

$66 - 42 = 24$

1837

20 april 1837

Namens de bisschop van Brugge, heeft Corselis naar het aartsbisdom Toulouse geschreven. De aartsbisschop heeft daarop, de provinciaal van de Catalaanse kapucijnen aangesproken en hem gevraagd of er onder de medebroeders, onlangs uit Spanje aangekomen, ook mannen zijn die voor de bediening van overste, lector en novicemeester in aanmerking komen. Eén of twee komen in aanmerking en zijn bereid om naar Brugge te komen. H X 423.

30 mei 1837

Corselis herinnert Justus eraan hoe hij in 1836 het gemeenschappelijk leven weer heeft ingevoerd en wijst er Justus op dat hij een einde moet stellen aan misbruiken en alle verslapping moet tegen gaan nu sommigen weer over eigen geld willen beschikken. H X 399.

19 augustus 1837

Justus schrijft aan de generale minister om dringend twee vreemde paters te vragen; de één als custos en de andere als novicemeester . H X 400.

23 augustus 1837

In een vlaag van moedeloosheid schrijft Justus een tweede brief. Als men vanuit Rome niemand kan sturen kan men in zijn plaats Bernardus van Ronse benoemen. Het klooster telt op dat moment 22 religieuzen, waarvan 8 priesters, één diaken en één novice. Verschillende onder hen klagen over Justus en over bepaalde toestanden in het klooster. De broeders Bernardinus en Vincentius vinden dat er geen observantie is, vooral inzake armoede; Petrus van Hooge-Zwaluwe is erg scrupuleus, Augustinus van Tielt, van wie Justus zoveel had verwacht en die als een heilige bekend stond valt erg tegen; broeder Livinus had een lastig karakter. H X 401.

9 september 1837

In zijn antwoord op beide brieven verwijst de generale minister naar Corselis, die ter plaatse is. Corselis kan beter dan hij, oordelen en heeft ook alle nodige macht. Hij kan zoals gevraagd wordt niemand sturen. Men moet dus voortsukkelen, zo goed het gaat. De laatste maanden van zijn drie jaar draagt Justus gelaten zijn last. H X 401.

23 oktober 1837

Men is bezig met de plannen van het station en al spoedig blijkt dat men het op het klooster gemunt heeft. Mgr. Bousen schrijft naar een paar ministers om het te beletten. De minister van Openbare Werken bezoekt het klooster en belooft dat kerk en klooster gespaard zullen blijven, alleen enkele bijgebouwen moeten verdwijnen. Een liberaal kopstuk vindt het een schande, dat de schoonste uitvinding van de eeuw op een stuk Kapucijnenmuur dreigt dood te lopen. H X 414.

Inkledingen in 1837

Gregorius Van Gastel van Ginneken ° 1806

Bonaventura Plé van Amiens ° 1799

1838

Voor de aanleg van de spoorlijn wil het liberaal stadsbestuur van de gelegenheid gebruik maken om het klooster geheel te doen verdwijnen. Het opzet mislukt maar de Kapucijnen moeten wel een derde van hun erf afstaan. H X 414.

2 maart 1838

De aartsbisschop van Toulouse antwoordt op een brief van Justus van 12 februari 1838. Drie Catalaanse kapucijnen zouden komen, een overste, een lector en een novicemeester. Ze zouden afreizen van zodra ze het nodige voor hun reiskosten ontvingen. H X 423.

24 maart 1838

Het koninklijk besluit tot aanleg van de spoorlijn wordt ondertekend. H X 414.

10 april 1838

Bij de onteigening van een deel van het klooster voor de aanleg van de spoorweg, zijn er veel geldzaken te regelen. Aan de Z.E.H. van Zuylen van Nyevelt, pastoor van het hospitaal wordt gevraagd syndicus te worden. Hij is de kapucijnen zeer genegen. Hij was een lid van de familie die vroeger het klooster hielp terugkopen. H X 399.

16 april 1838

Het plan van de percelen die onteigend moeten worden liggen ter inzage. Het stadsbestuur keurt ze *ne varietur* goed. H X 415.

29 april 1838

Justus schrijft in verband met de drie Catalaanse kapucijnen dat hij het voorstel besproken heeft met de 9 priesters en 12 geprofeste broeders. Drie medebroeders waren van oordeel dat de Spanjaarden nooit ons koud klimaat zouden gewoon worden. De overigen keuren het plan goed. Ook aan de bisschop en de Visitor wordt de zaak voorgelegd. H X 424.

Men stond op het punt om geld voor de reiskosten te sturen, toen de kwestie van het station het plan vrijde. Men vroeg uitstel en later zou men zien wat er kon gedaan worden. Naderhand hoort men van geen Spanjaarden meer spreken. H X 424.

29 april 1838

Kort na het ter inzage leggen van de plannen, richten de Kapucijnen een smeekschrift tot koningin Ludovica van Orleans voor het behoud van het klooster. In een brief van Justus van 29 april 1838 wordt uitdrukkelijk beves-

tigd, dat ze ten voordele van het klooster is tussen gekomen en de opheffing ervan heeft belet. H X 416.

9 mei 1838

Voor de onteigening moet een schatting van de schade worden opgemaakt. Op verzoek van baron de Pélichy van Huerne en de heer en mevrouw van Zuylen van Nyevelt, de wettelijke eigenaars, maakt de landmeter Lucq een schatting. H X 416.

26 mei 1838

Ook de staat laat ook zo'n stuk opmaken. H X 416.

6 juni 1838

Een verkiezing wordt gehouden waarbij Bernardus van Ronse gardiaan wordt. Justus blijft Custos. Te Rome vraagt men geen verlof of bekrachtiging omdat de generale minister zelf naar de Visitor had verwezen. H X 411.

23 juli 1838

Het eigendomsrecht wordt aan de Staat overgedragen voor 35.000 fr. H X 416.

12 augustus 1838

Plechtige opening van het station in aanwezigheid van de koning en de koningin. H X 417.

Een groot stuk van het klooster moet herbouwd worden: het spreekhuis, de ziekenzaal, de paardenstal, het houtkot, de bergplaats van br. tuinier enz. H X 417.

1839

Onder het gardiaanaat van Bernardus begint men ook buitenshuis dienst bewijzen zoals regelmatig mis lezen bij de Kapucinessen en Coletienen. H X 411.

Juli 1839

Corselis houdt visitatie en spreekt met alle religieuzen. Zo goed als alle klachten komen van Gregorius van Ginneken die nog geen jaar geprofest is. Niets dan kleinigheden worden feitelijk aangeklaagd. Slechts één punt kan tot nadenken stemmen. Corselis verneemt dat er in het klooster twee partijen zijn. Corselis heeft dit misschien gedramatiseerd. H X 413.

29 juli 1839

Na te hebben beraadslaagd met zijn medevisitor Simons, vervangt hij, zonder verkiezing te houden, Bernardus door Justus, die hij voor drie jaar benoemt als Custos en gardiaan. Natalis wordt vicaris en Petrus van Hoogezwaluwe novicemeester. H X 413 en H X 421.

Einde 1839

Anselmus, Isidorus, Bonaventura en Petrus worden naar S.-Truiden gestuurd om onder leiding van de recollect P. Dirix, theologie te volgen. Anselmus houdt het geen dag uit en keert op nieuwjaarsdag naar Brugge terug. H X 424-425.

1840

Door de aanleg van de spoorlijn moeten duizenden Bruggelingen in het vervolg een lange omweg afleggen om het klooster en de kerk te bereiken. In 1840 wordt beslist onder de sporen een viaduct te maken dat al spoedig de naam van "Kapucijnengat" krijgt. H X 419.

1 juli 1840

P. Dirix, recollect, zendt een getuigschrift voor Isidorus en Petrus die negen maanden vlijtig gestudeerd hebben te S.-Truiden. Bonaventura moet vroeger vertrokken zijn. H X 425.

Waarom men er nooit aan dacht om de studenten naar Velp te sturen kan verwondering wekken. Corselis maakte wellicht bezwaar tegen het zoeken van contact met het Noorden. H X 425.

Advocaat Isidoor Hye staat een schilderij uit het vroegere klooster van Gent af aan Brugge. H X 427.

In de kerk bestaat nog altijd de Broederschap van de Onbevleete Ontvangenis en voor de godsvrucht tot Donatus, Franciscus en Antonius wordt opnieuw geijverd. Men hoort ook opnieuw biecht in de kerk. H X 427.

Augustus 1840

Over Bonaventura van Amiens, die in 1839-1840 een tijdje te S.-Truiden studeerde, schreef P. Dirix aan Corselis op 1 januari 1840: *"Ik hoop dat God deze student op de goede weg mag bewaren"*. Deze bedenking voorspelde niet veel goeds en de tijd zou het bewijzen. Terug te Brugge had Bonaventura contact opgenomen met Mgr. Dupuch, bisschop te Algiers om daar te gaan arbeiden. De bisschop wil hem gaarne onder zijn priesters opnemen. Uit een brief van P. Dirix aan Corselis van 10 mei 1841 vernemen we dat Mgr. Dupuch, aan Bonaventura het verblijf in zijn bisdom had ontzegd en alle priesterlijke bediening had verboden. Dirix vermoedt dat er sprake was van drankzucht. Hij was bovendien zonder wettig verlof naar Algiers gereisd. Op 22 mei 1843 werd hij gesecculariseerd. Wat er verder van hem geworden is, weten we niet. H X 435-437

Inkleding in 1840

Serafinus Van Damme van Brugge ° 1820

1841

20 februari 1841

Eugenius van Rumilly schrijft aan Justus over het gerucht dat Corselis, die op dat moment te Rome is, vervangen zal worden. Voor de Kapucijnen was het een geluk dat hij in bediening bleef. H X 428.

29 april 1841

Br. Arnoldus van Roksem vraagt zijn secularisatie aan. De generaal minister laat aan Justus weten dat hij de zaak heeft voorgelegd aan de Congregatie. H X 434.

19 mei 1841

De Spaanse missionaris Willelmus van Ugar komt te Brugge aan en verblijft er een jaar. H X 432.

10 mei 1841

Rome laat de beslissing aan Corselis die kan toelaten dat Arnoldus buiten het klooster leeft maar gebonden blijft aan de essentialia van de drie geloften. H X 434.

9 juni 1841

Het antwoord van 10 mei door de generaal minister aan Justus meegedeeld wordt door Corselis uitgevoerd. Arnoldus keert terug naar zijn geboortedorp en gaat weer bij zijn familie wonen. H X 434.

1841

Op last van de generaal minister verblijft br. Bernardinus van Ledegem in een klooster van Beieren. Onvoorziens komt hij omstreeks juni 1842 terug te Brugge waar men hem weigert te aanvaarden omdat hij zich vroeger meer dan eens openlijk weerspanning en opstandig heeft getoond. Voor het einde van het jaar is hij te Velp. In 1847 vergezelt hij Bernardinus van Uden naar het Generaal kapittel. Op 29 juli 1850 geeft de generaal minister aan de Custos de raad hem naar een andere provincie

te sturen omwille van zijn misdragingen. In januari 1851 trekt hij naar Lyon en wordt te S.-Etienne geplaatst. Hij vraagt herhaaldelijk om naar België te mogen terugkeren. Op 16 november 1853 krijgt hij een obediëntie voor Hazebroek. Hij leeft tot in 1875 en sterft te Brugge in de Boeverie. H X 434-435.

1 augustus 1841

Petrus van Hooge-Zwaluwe tekent als novice-meester en Gregorius draagt de titel van Rubriekmeester. H X 413.

De kartabel voor 1841-1845 is bestemd zowel voor de Custodie als voor Vlaanderen. H X 441.

Officia propria van de orde verschijnen in druk. H X 385.

Inkledingen in 1841

Laurentius Praxmarer van Imsterberg (AU) ° 1822

Exit

Felix Pira van Brugge ° 1823

1842

Judocus van Doornik wordt lector te Brugge. Vóór zijn intrede in 1834 had hij les gevolgd in het seminarie te Doornik. Hij overlijdt plots in 1846. H X 425.

Joachim van Brugge, pastoor te Eernegem, komt in het klooster zijn gouden jubileum vieren. H X 432.

19 juli 1842

Voor de verkiezing van een nieuwe overste zijn er 18 stemgerechtigden. Hebben slechts actieve stem: Justus als aftredende overste en Serafinus van Brugge die te jong is. Corselis heeft bij het verhoor van de religieuzen vastgesteld hoe onderling ze verdeeld zijn. Bij de verkie-

zing stemt men zes maal. Bernardus en Petrus krijgen telkens 8 stemmen. Omdat niemand de absolute meerderheid krijgt, maakt Corselis van zijn recht gebruik en benoemt hij Bernardus die in de zesde stembeurt 9 stemmen heeft, tegen Petrus met 8 stemmen. H X 426-427.

11 oktober 1842

Corselis kondigt zijn verordeningen af na zijn visitatie van juli 1842.

- De gardiaan moet voortaan een raad hebben die hij bij alle belangrijke beslissingen moet raadplegen. Deze raad bestaat uit de 4 oudste paters en de 2 oudste broeders volgens professiedatum.

- Iedere week moet aan de broeders onder-richt worden gegeven over de christelijke le- ring en de observantie.

- Henricus moet als kok vervangen worden door een broeder.

- Een priester kan als koster worden aange- steld.

- Voor het mislezen in de stad moet een beurt- rol worden opgesteld.

- Tijdens de meditatie moet een van de knech- ten portier zijn en hij mag slechts voor drin- gende zaken iemand uit het koor roepen.

- De aanwezigheid in het officie en de medita- tie kan beter.

- De schuldbekentenis, eenmaal in de week, wordt verplichtend gesteld.

- Na het middagmaal is het voortaan verboden nog in de keuken koffie te drinken.

- De overste moet toegang hebben tot alle cellen.

- Henricus krijgt het verbod om nog ergens binnen te gaan, wanneer hij in de stad mis heeft gelezen.

- Vanaf begin 1843 is het uitdrukkelijk verboden om nog maaltijden op te dienen voor de leden van de broedersschappen of hen nog bier te schenken.

- De bovenste helft van de deur in de spreekkamers moet van glas zijn.

- Op voorstel van Gregorius, de man van het oude *Caeremoniale*, worden een aantal oude gebruiken opnieuw ingevoerd. De "grote penitentie" waarbij men geknield eet, op Goede Vrijdag alleen brood en vruchten met bier, dagelijks om 11 uur middagmalen en 's morgens niet ontbijten.

- De schaal en de offerblokken in de kerk worden afgeschaft.

- Niemand heeft het recht om geld te bezitten.

- Ook het verbod om iets voor vrije missen te aanvaarden wordt herhaald. H X 428-432.

11 maart 1842

Overlijden van Br Carolus van Westouter, Petrus Hallynck; geboren op 23 november 1765; zoon van Matthaëus Franciscus en Helena Dauchy; professie te Belle op 23 augustus 1798. woont in het klooster te Kortrijk sedert 1 november 1792; woont te Gent in 1796 en daarna te Bornem; ter deportatie veroordeeld op 14 Brum. VII; vlucht naar Italië; terug te Brugge vóór 1815; sterft te Brugge op 11 maart 1842.

Uit Belle was hij in 1792 naar Kortrijk en later naar Gent overgekomen. Na de opheffing van het klooster te Gent, vluchtte hij naar Italië en verbleef daar in verschillende steden. Later kwam hij te Rimini en bleef er tot dit klooster eveneens werd opgeheven. Hij keerde terug en kwam te Brugge terecht. Als termijnbroe-

der scheen hij uit door een wondere eenvoudigheid. Oude en stram geworden, wilde hij eens de trappen afkomen, viel echter en kwetste daarbij zijn hoofd. Nog twee jaar leed hij veel pijn en stierf op 11 maart 1842. H X 433.

1843

3 januari 1843

Aan de generale minister wordt de uitslag van de verkiezing van 19 juli 1843 meegedeeld samen met een historische schets over het klooster. Er waren toen 11 priesters, één clericus en 9 broeders; samen 21 religieuzen. H X 426.

15 mei 1843

Enige tijd voor deze datum is Petrus van Hooge-Zwaluwe op bezoek te Velp. Hij moet daar op de invloed van Corselis hebben geweten en hebben aangeraden om op hem een beroep te doen, om het huis te Maaseik terug te kunnen krijgen. H X 439.

31 augustus 1843

Corselis vindt nog altijd dat het klooster geen bekwame paters heeft om de jeugd te leiden. H X 426.

1844

23 januari 1844

Isidorus van Sleidinge vraagt aan de generale minister om naar Velp te mogen verhuizen omdat er daar méér observantie heerst dan te Brugge. Corselis schrijft er bij dat het waar is wat de Isidorus schrijft. Nogmaals wordt gevraagd om een bekwame overste, novice-meester en lector te sturen. H X 440.

30 september 1844

Bernardus van Ronse schrijft een obediëntiebrief voor Petrus van Hooge-Zwaluwe en Seraphinus van Brugge om de familie van P. Petrus en het klooster te Velp te bezoeken. Ze mogen 20 dagen wegblijven. H X 439.

Oprichting van de custodie Hollando-Belgica

1845

17 augustus 1845

Corselis schrijft een obediëntiebrief voor Anselmus van Tielt en Seraphinus van Brugge om naar Velp te reizen. Het doel van de reis is Bernardinus van Uden uit te nodigen om naar Brugge te komen en te overleggen over een Hollands-Belgische custodie. H X 442.

20 augustus 1845

Bernardinus van Uden gaat naar Brugge voor overleg samen met Lambertus van Reek. H X 442.

28 augustus 1845

Bernardinus onderhandelt eerst met Corselis en schrijft dan vanuit Brugge naar Rome om de vereniging aan te vragen. Dit is, schrijft hij, het enige middel om de Orde uit haar verderde toestand, vooral in België, te redden. H X 442.

31 augustus 1845

Onder voorzitterschap van Corselis wordt te Brugge een vergadering gehouden met alle broeders en paters. Allen aanvaarden de vereniging met Velp. Nieuwe kloosters, die eventueel in België worden gesticht moeten tot dezelfde gemeenschap behoren. H X 442.

1 september 1845

P. Bernardus heeft een aanvraag voor Rome opgesteld. Hij wijst erop, dat het klooster te Brugge blijft kwijnen en men geen vooruitgang bespeurt; er melden zich geen novicen en niemand is bekwaam om lector of overste te zijn. Corselis voegt zijn bekrachtiging bij de aanvraag. H X 442-443.

30 september 1845

Beide aanvragen worden te Rome gunstig onthaald, Gregorius XVI keurt eerst alles mondeling goed en op 30 september 1845 wordt de nieuwe Custodie officieel opgericht. H X 443.

Bij de vereniging woonden te Brugge 15 religieuzen, 6 lekenbroeders en 9 priesters. Te Velp waren er 26 religieuzen, 11 priesters, 7 broeders, 5 subdiakens, 2 clerici novicen en 1 tertiarius. H X 447.

Oktober 1845

Door Rome wordt Bernardinus van Uden tot Custos benoemd en Bernardus van Ronse als Assistent. Zelf kiest de nieuwe custos Bonaventura van Schulen als tweede assistent. Plaatselijke oversten worden, Petrus van Hooge-Zwaluwe en Lambertus van Reek te Velp, Ambrosius van Uden en Bernardus van Ronse te Brugge. H X 443.

1846

Vanuit Velp komen er predikanten en biechtvader naar Brugge. De broeders Livinus en Bernardinus maken twee biechtstoelen bij, het apostolaat buiten de stad krijgt stilaan vorm, de oude devoties van Donatus, Antonius en O.L.Vrouw van Smarten krijgen een nieuwe impuls. H X 445-446.

Observanties en gewoonten zijn ten dele verschillend te Velp en te Brugge. Voor Brugge wordt aangedrongen op een strenger onder-

houden van het stilzwijgen aan tafel en moeten ook de sloten van de celdeuren worden verwijderd. H X 448-449.

Op het einde van 1846 wordt het noviciaat naar Brugge overgeplaatst. Seraphinus van Brugge wordt novicemeester. H X 449.

Alle studenten worden te Brugge geplaatst en krijgen les van Judocus van Doornik. Maar Judocus overlijdt plots op 5 mei 1846. Bernardinus neemt dan zelf de bediening over en zal tot einde 1848 jaren les geven te Brugge. H X 451-452.

Overlijdens 1837-1846

Jaar	Overl	Tot
		24
1837	2	22
1838	5	17
1839	-	17
1840	1	16
1841	2	14
1842	1	13
1843	3	10
1844	1	9
1845	1	8
1846	1	7
	17	7

24 - 17 = 7

1847

Bernardinus neemt deel aan het Generaal kapittel te Rome. Voor de eerste keer in de 19de eeuw zijn onze gewesten weer vertegenwoordigd. De Custodie telt dan 45 leden. H X 444.

Einde 1847

Ambrosius van Uden, gardiaan te Brugge weigert het gebruik van de kerk aan de Derde Orde afdeling die onder de leiding staat van een diocesane priester. Ambrosius vindt het vanzelfsprekend dat een kapucijn de nieuwe directeur zou worden. De vergadering verhuist naar de kapel van de Jozefienen en later naar Blindekens. H X 446.

1848

Te Brugge lijdt br. Livinus van Oudenburg aan vervolgingswaan. Aan Corselis schrijft hij twee nog bewaarde apocalyptische brieven om te zeggen dat men hem vervolgt, doch dat hij alleen aan God rekenschap heeft te geven en overigens niemands gezag erkent. H X 449.

1 mei 1848

Een novice eindigt de vertaling van *Miroir de la vie religieuse* van LUDOVICUS VAN BOUVIGNES. H X 450.

29 september 1848

Het eerste Custodiaal kapittel wordt te Velp gehouden met negen stemgerechtigden. Elk klooster mag twee discreten afvaardigen. Te Brugge worden Bernardus van Ronse en Seraphinus van Brugge aangeduid en te Velp Nicolaus van Amsterdam en Justus van Tielt. Als kapittelplaats wordt Velp gekozen om de inmenging van Corselis te voorkomen. Bernardinus wordt met 7 stemmen gekozen en als assistenten Seraphinus van Brugge en Bonaventura van Schulen. Als plaatselijke oversten krijgt men Seraphinus en Ambrosius van Uden te Brugge, Isidorus van Sleidinge en Matthaeus van Reek te Velp. Petrus van Hooge-Zwaluwe wordt belast met de nieuwe stichting te Handel. H X 444-445.

Seraphinus van Brugge, de nieuwe gardiaan te Brugge, betreurt de maatregel van zijn voor-

ganger in verband met de Derde Orde vergadering en tracht om ze weer in de paterskerk te vestigen, maar de Recollecten herinneren eraan dat de sodaliteit van rechtswege vroeger onder hun leiding stond. H X 447.

Alfonsus van Grave volgt Seraphinus op als novicemeester . H X 450.

Franciscus van Uden en Gregorius van Millingen, Anselmus van Tielt en verschillende anderen worden, nadat Bernardinus naar Velp is verhuisd in 1848, in de daaropvolgende jaren belast met het geven van theologische cursussen. H X 452.

1849

Seraphinus sticht in 1849 een afdeling van het Koordje van S. Franciscus waarvoor hij een Hand-Boekje laat drukken. H X 447.

1850

Januari 1850

Na het overlijden van Bonaventura van Schullen laat de generale minister Bernardinus vrij om zelf een plaatsvervanger te kiezen. Hij neemt Petrus van Hooge-Zwaluwe om op die wijze het nieuwe klooster te Handel in het bestuur op te nemen. H X 445.

In 1850 komt men naar Edingen, nadat Bernardus van Ronse in 1845 betrekkingen had aangeknoopt met de familie van Arenberg. H X 453.

1851

Seraphinus richt in het klooster, met goedkeuring van het bisdom, een nieuwe fraterniteit op van de Derde Orde, die spoedig een hoge bloei bereikt. Velen komen van de oude vergadering naar de nieuwe over en in 1893 telt ze bijna 400 leden, terwijl Blindekens er nog 79 houdt. H X 447

1852

Te Brugge ontstaat ruzie over de novice Bruno Pierret van Veurne. De Nederlanders vinden hem ongeschikt en de Vlamingen willen hem houden. Rome zelf moet tussenkomen. Nadat Bruno er persoonlijk zijn geval was gaan verdedigen vond men daar dat de stemming tegen hem onrechtvaardig was. Hij wordt niet opnieuw aanvaard en trekt naar het H. Land, wordt lekenbroeder op de Karmelberg en sterft daar op 21 oktober 1867. H X 449.

Het noviciaat wordt verplaatst van Brugge naar Edingen. H X 450

Bernardus van Ronse, Zegenwensch en aemoediging, Brugge, Vandecasteele-Werbrouck, 13 blz.

Een gedicht van Bernardus bij de professie van de novicen in 1852. H X 450

Op verzoek van gelovigen en geestelijkheid komt Brussel tot stand. H X 453.

1853

Na een Vlaamse missie in 1851, met ongehoorde bijval door Seraphinus en Isidorus te Morbecque gepredikt, wordt een klooster

gesticht te Hazebroek. (dat men enkele jaren later moet verlaten). H X 453.

Stan Teuns

1854

25 november 1854

Overlijden van Bernardinus van Uden. H X 453.

Overlijdens 1847-1855

Jaar	Overl	Tot
		7
1847	1	6
1848	-	6
1849	-	6
1850	2	4
1851	2	2
1852	-	2
1853	1	1
1854	-	1
1855	1	0
	7	0

1856

21 november 1856

Deken Beeckmans wijdt de kerk in te Antwerpen waarbij de syndicus Graaf Gerard le Grelle een groot feestmaal aanbiedt. H X 453.

1857

De Custodie wordt provincie en draagt voortaan de naam: Hollands-Belgische provincie. H X 454.